

EVROPSKA DEKLARACIJA O HRANI, TEHNOLOGIJI I ISHRANI

PREAMBULA

Mi, učesnici Prvog Evropskog Kongresa o Hrani (Ljubljana, Slovenija, 2008) podržavamo FAO/WHO Deklaraciju o Ishrani (Rim, 1992) i WHO Deklaraciju o Sigurnosti Hrane (Beijing, 2007) i ovom Deklaracijom o Hrani, Tehnologiji i Ishrani želimo naglasiti probleme koji se odnose na hranu, tehnologiju i ishranu, a koji su od velikog značaja za Evropu i njene stanovnike

CILJNE GRUPE

Evropska Deklaracija o Hrani, Tehnologiji i Ishrani namijenjena je evropskim potrošačima, donosiocima zakona, naučnicima, evropskoj prehrambenoj industriji i drugim zainteresovanim subjektima

HRANA I ISHRANA

Hrana je neophodna za rast i razvoj ljudi, kao i obavljanje funkcija ljudskog tijela. Dobra ishrana zahtijeva izbalansirane obroke koji obezbjeđuju adekvatnu dnevnu količinu svih hranljivih materija i optimalan unos energije u ljudsko tijelo. Hrana mora biti sigurna, hranjiva i obezbjeđena na održiv način koji je u skladu sa dostojanstvom i kulturnim identitetom potrošača.

EVROPSKA NAUKA O HRANI, TEHNOLOGIJI I ISHRANI

Implementacijom naučnih saznanja, evropski stručnjaci u oblastima nauke o hrani, tehnologije i ishrane, kontinuirano doprinose napredku u proizvodnji hrane, njenom očuvanju, preradi, skladištenju i distribuciji, kao i u unapređenju ishrane i blagostanja ljudi. Oni su organizovani u mnogim naučnim i stručnim udruženjima lokalnog tipa, ali i regionalnim udruženjima koja se baziraju na istim navikama u ishrani. Takođe, mogu biti organizovani generalno ili po pojedinačnim naučnim disciplinama poput biologije, hemije, biohemije, biotehnologije, mikrobiologije, inženjeringa, nauke o ishrani, medicine i drugih srodnih naučnih oblasti.

Cilj Deklaracije je da usmjeri navedene discipline da na optimalan način posluže naučnicima, političarima, donosiocima zakonskih regulativa i predstavnicima prehrambene industrije i sveukupnoj evropskoj populaciji. Ovo udruživanje će omogućiti da Evropa bude uspješna i konkurentna na međunarodnom tržištu, da poveća dostupnosti zdravstveno ispravnoj hrani, i da predvodi svijet u oblasti standarda, koji su strogo naučni i integralni.

UDRUŽIVANJE EVROPSKE NAUKE O HRANI, TEHNOLOGIJE I ISHRANE

Deklaracija ima za cilj pokrenuti raspravu među evropskim naučnicima o hrani, prehrambenim tehnolozima i nutricionistima o uspostavljanju mehanizama kojima će se ostvariti buduće integracije. Drugi cilj je pomoć harmonizaciji evropske prehrambene industrije, kvaliteta hrane i standarda sigurnosti hrane. Sve ove inicijative mogu pomoći u promociji širenja uticaja koji stručnjaci u nauci o hrani, tehnologiji i nutricionizmu imaju na tehnološku, naučnu, političku, socijalnu, kulturnu svijest, kao i svijest o životnoj sredini koja je prisutna u evropskoj populaciji. Naravno, to mora biti učinjeno na taj način da se ne učini nikakva šteta regionalnim specifičnostima hrane i načinu ishrane u Europi, budući da ta raznolikost, predstavlja izvor budućih otkrića i inovacije.

NAJBITNIJE TEME

Deklaracija treba posebno da podstakne debate o sljedećim temama:

- ▶ Hrani kao veoma važnom strateškom i političkom pitanju;
- ▶ Kontaminaciji hrane mikrobiološkim, hemijskim i fizičkim agensima ili alergijskim materijama iz hrane koja ostaje ključni problem za opšte zdravlje ljudi;
- ▶ Proizvodnji hrane na lokalnom nivou koja utiče na lokalne kulture, zaštitu biološkog diverziteta i doprinosi socijalnoj i ekonomskoj stabilnosti u regionu;
- ▶ Transportu hrane na velike udaljenosti koji umanjuje kvalitet hrane i može imati nepovoljne efekte na životnu sredinu;
- ▶ Hrani kao ključnom faktoru koji ima ulogu u zasnivanju i održavanju dobrih navika u ishrani kao dio zdravog životnog stila tokom čitavog čovjekovog života;

- ▶ Sve većem broju slučajeva gojaznosti i hroničnih i ne infektivnih bolesti koje su u vezi sa ishranom, što je među najvećim problemima za ljudsko zdravlje i uzročnici su velikih troškova u socijalnoj zaštiti;
- ▶ Nivu edukacije i sadašnjeg transfera znanja u ovoj oblasti, koji nisu adekvatni, pa potrošači ne mogu napraviti odgovarajući izbor hrane;
- ▶ Obuci i edukaciji učesnika u čitavom lancu ishrane, jer predstavljaju ogroman izazov.

OSNOVNI PRINCIPI KOJE JE POTREBNO ODRŽAVATI I PROMOVISATI

Nutritivno adekvatna opskrba zdravstveno sigurne hrane je osnovno ljudsko pravo svakoga potrošača:

- ▶ Svi imaju pravo na pouzdane informacije o hrani, obrocima i njihovom uticaju na zdravlje;
- ▶ Proizvodnja hrane, prerada, transport i distribucija moraju biti sprovedeni na održiv način uzimajući u obzir životnu sredinu, socijalne i etičke posljedice, kao i regulatorna pitanja, uključujući sljedivost;
- ▶ Podržavati tehnološka dostignuća u razvoju hrane pogodne za ciljne grupe sa specijalnim zahtjevima ishrane;
- ▶ Potrebno je poštivati odgovarajući način označavanje hrane u saradnji sa prehrambenom industrijom i zvaničnim predstavnicima zakona;
- ▶ Neophodna je razumljiva i naučno bazirana komunikacija u medijima;
- ▶ Adekvatna ishrana i zdrav način života moraju biti promovisani jer imaju ključnu ulogu u prevenciji i smanjenju bolesti;
- ▶ Svi imaju pravo da se na vrijeme edukuju o hrani i ishrani kako bi bili u mogućnosti da preuzmu ličnu odgovornost za sopstveno zdravlje samostalnim odabirom načina ishrane;
- ▶ Menadžeri u prehrambenoj industriji moraju biti svjesni značaja stručnjaka za ishranu i sigurnost hrane, kao i da obezbjede sigurne i adekvatne resurse neophodne za sigurnost hrane.

KLJUČNE AKTIVNOSTI

Ova Deklaracija promovise sljedeće ključne aktivnosti:

- ▶ Proizvođači hrane, prerađivači i trgovci treba da uzmu u obzir, u skladu sa regulativama, etičke mjere u svim fazama proizvodnje, prerade i prodaje hrane;
- ▶ Stručnjaci treba da rade u skladu sa profesionalnim i etičkim principima;
- ▶ Vlade i drugi odgovorni subjekti i institucije treba da harmonizuju nacionalne zakonske regulative, kao bi se što prije i što bolje prilagodili budućim globalnim promjenama;
- ▶ Vlade i drugi odgovorni subjekti i institucije treba da razviju nacionalne zakonske regulative o hrani koje uzimaju u obzir socijalne i kulturne razlike, iskustva i specifične potrebe u ishrani;
- ▶ Svi stručnjaci u oblastima nauke o hrani, ishrane i prehrambene tehnologije treba da sprovedu kampanju za uspostavljanje edukacionog sistema koji će efikasnijim transferom znanja uticati na bolju informisanost potrošača;
- ▶ Svi treba da budu u mogućnosti da preuzmu odgovornost za sopstveno zdravlje samostalnim odabirom načina ishrane;
- ▶ Potpisnici će učiniti sve što je u njihovoj moći da obezbjede uslove da se principi navedeni u ovoj Deklaraciji ostvare.

Potpisnik:

Profesor Peter Raspor, Predsjednik Prvog Evropskog Kongresa o Hrani u ime Komiteta Kongres Ambasadora iz 41 evropske države:

Ilijana Boci represented by Haxhi Allmuca, Albania; Ashot Saghiyan, Armenia, Wolfgang Kniefel represented by Gerhard Schleining, Austria; Koen Dewettinck represented by Bart Heyman, Belgium; Faruk Čaklović, Bosnia and Hercegovina; Iordanka Alexieva represented by Laska Rangelova, Bulgaria; Mate Bilić replaced by Martina Piasek, Croatia; Athina Panayiotou, Cyprus; Jana Hajšlová, Czech Republic, Henning Otte Hansen, Denmark; Toomas Paalme, Estonia; Anu Kaukovirta-Norja represented by Helena Pastell, Finland; Paul Colonna represented by Michel Franck, France; George Kalantzopoulos replaced by Ioannis Samelis, Greece; Giorgi Kvesitadze replaced by Tinatin Sadunishvili, Georgia; Sabine Kulling, Germany; András Salgó, Hungary; Inga Thorsdóttir, Iceland; Francis Butler represented by Brian McKenna, Ireland; Rosangela Marchelli, Italy; Daina Karklina replaced by Aija Mengaile, Latvia; Rimantas Venskutonis, Lithuania; Torsten Bohn, Luxembourg; Vladimir Kakurinov, Macedonia; Anna McElhatton, Malta; Slavko Mirecki, Montenegro; Bernd van der Meulen represented by Sarah De Vito, Nederland, Wenche Frølich, Norway; Włodzimierz Grajek, Poland; Xavier Malcata represented by Ana Oliveira Madsen, Portugal; Mona Popa, Romania; Iosif Rogov, Russia; Miomir Nikšić, Serbia; Peter Šimko represented by Norbert Bomba, Slovakia; Božidar Žlender, Slovenia; Manuel Vazquez, replaced by Ascension Marcos, Spain; Anne-Marie Hermansson, Sweden; Klaus Zimmermann replaced by Yasmine Motarjemi, Switzerland; Fatih Yildiz, Turkey; Sergey Fedosov, Ukraine; David White, UK.